

Milliyetçi Eğitim Düşüncesi (1923-2009) “Yaşasın Milliyetçi Eğitim Düşüncemiz”**İsmail Yıldız, Yüzde İki Yayınları, Ankara, 2019.****ISBN: 978-6056954818****Mehmet Korkud AYDIN¹****Giriş**

Eğitim, bireylerin toplum hayatında yer almalarını sağlayacak bilgi, anlayış ve beceriyi edinmelerine ve bu çerçevede kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olur. Devletler vatandaşlarının eğitimi noktasında, ideal insanı yetiştirme gayretindedir. Eğitim modelleri de haliyle devletlere hâkim olan ideolojiler etrafında şekillenir. Türkiye Cumhuriyeti, erken dönemde, eğitim modelini şekillendirirken Atatürk ilkeleri çerçevesinde bir yaklaşım ortaya koymuştur. Türk eğitim sisteminin şekillenmesinde de bu ölçüde bir Milliyetçilik anlayışının etkili olduğu bilinmektedir. Nitekim Türkiye’de eğitim ve öğretim işlerini idare eden bakanlığın isminin Milli Eğitim Bakanlığı olması bu yaklaşımın bir sonucudur. Bununla birlikte her fikri hareket gibi milliyetçilik içinde de farklı fraksiyonlar ortaya çıkmıştır. Bu fraksiyonlar kendi içlerinde şekillendirdikleri dünya görüşü ölçüsünde eğitim meselelerine kafa yormuş ve kendi tezlerini geliştirmişlerdir. Nihayetinde, farklı grupların eğitim ile ilgili geliştirdikleri milliyetçi yorum ve yaklaşımlar da Türk eğitim sistemini doğrudan veya dolaylı yoldan etkilemiştir.

2019 yılında yayımlanan Milliyetçi Eğitim Düşüncesi (1923-2009) isimli çalışma, Cumhuriyetin ilk yıllarından yakın döneme kadar geçen süre zarfında Milliyetçi fikir sisteminin ve milliyetçi grupların eğitim konusunda geliştirdikleri yaklaşımları öğrenmek ve yine bunların Türk eğitim sistemine etkilerini anlamak için literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.

İçerik

Milliyetçi Eğitim Düşüncesi (1923-2009) isimli eser Dr. İsmail Yıldız tarafından kaleme alınmış olup on bölümden oluşmaktadır. Eserin ilk bölümünde Türk milliyetçiliğinin gelişimi ve Türk milliyetçiliğinin eğitim ile ilgili yaptıkları tanımlar yer almaktadır. Eserin diğer 9 bölümünde ise Türk milliyetçilerinin; Cumhuriyetin ilanından itibaren eğitim ile ilgili yaşanan temel sorunlar, eğitim ile ideoloji ilişkisi, öğretmen yetiştirme hedefleri, genel müfredat tartışmaları, çevre bilinci, din eğitim ve öğretimi, yabancı dil öğretimi ve mesleki eğitim gibi konularda geliştirdikleri yaklaşımları ele alınmaktadır.

Yazar kitabının ilk bölümünde Osmanlıcılık ve İslamcılık fikrinin devletin yaşadığı sıkıntılara çare olmaması üzerine Milliyetçilik fikrinin geliştiğini ve bu fikrin Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran fikir olduğunu ifade etmiştir. Böylece Milliyetçilik resmi niteliği olan bir fikir haline gelmiş ancak özellikle

¹ Doç. Dr. Kırıkkale Üniversitesi A.İ.İ.T. Bölümü. korkudaydin@hotmail.com ORCID: 0000-0003-1645-7825

İsmet İnönü devrinde yaşanan gelişmelerin bir sonucu olarak sivil bir mahiyet kazanmıştır. Bu durum ise Milliyetçiliğin resmi makamların dışında, bağımsız bir fikir olmasını kolaylaştırmıştır. Tarih, dil ve din birliğini önceleyen bu yeni Milliyetçilik şüphesiz birçok siyasi parti, sivil toplum örgütü ve basın kaynaklarını kendi yaklaşımları ölçüsünde etkilemiştir. Yazara göre bu manzara Türk milliyetçilerinin –dönemin şartlarını ve kendi temel esasları arasında bir denge kurmak suretiyle- milli eğitim konusunda da çeşitli fikir ve yaklaşımlar geliştirerek bunları ifade etmelerini sağlamıştır.

Kitabın ikinci bölümünde Türk milliyetçilerinin eğitim meseleleri hususunda ilk olarak Köy Enstitülerine yönelik yaklaşımları incelenmiştir. Buna göre Türk milliyetçileri Köy Enstitülerine karşı eleştirel bir duruş geliştirmişlerdir. Söz konusu yaklaşımın sebebi ise Türk milliyetçilerinin ülke dışından gelen; fikirlere, ahlak kurallarına, dini yaklaşımlara ve ideolojilere eğitimde yer verilmesine karşı olmaları ile izah edilmiştir. Yazara göre; eğitimde komünist unsurların eleştirilmesi, Türkiye’de sağ- sol tartışmalarının da konuları içinde yer almış ve Türk milliyetçileri komünizmle fikri ile fiili olarak mücadele etmişlerdir.

Yazar eserinde Türk milliyetçilerinin, Harf İnkılabı ve dilde sadeleşme çalışmalarına da eleştirel bir yaklaşım geliştirdiklerini ifade etmektedir. Esere göre, dilde sadeleşme sonucu ortaya çıkan dilden duyulan hoşnutsuzluk bu çevrelerin konu ile ilgili eleştirilerinin odak noktası olmuştur. Eserde ifade edildiği üzere, Türk milliyetçileri dil ve eğitimin arasında tartışmasız bir bağ olduğunun bilinci ile zorunlu yabancı dil öğretimine de karşı çıkmışlardır. Buna göre sadece ihtiyaç duyanlar yabancı dil öğrenmelidir. Yabancı dil öğretimi kültür emperyalizminin bir parçası ve Türk dilini yozlaştıran bir araçtır.

Eserde üzerinde durulan bir başka mesele ise Laiklik olmuştur. Buna göre Türk milliyetçileri devletin resmi laiklik tezini eleştirirken, uygulamada olan laikliğin olması gerekenden uzak olduğunu savunmuşlardır. Laikliğin Anayasa güvencesi altında olması bu ilkenin eğitimin temel vasfı olarak kabul edilmesini beraberinde getirmiştir. Yazara göre Türk milliyetçilerinin geneli, eğitim sistemi içinde din eğitiminin zorunlu olarak yer alması gerektiğini savunmuşlardır. Bu yaklaşıma göre din; hayatın bir parçası ve sosyal yaşantının birleştirici bir unsuru olarak öğretilmeli, halkın da bu konuda ki görüşlerine saygı duyulmalıdır. Aksi takdirde din eğitimi merdiven altına iner ve toplum bu durum karşısında zarar görebilir. Türk milliyetçilerinin din eğitimi ile birlikte önem verdikleri bir başka konu da değerler eğitimidir. Buna göre; ahlak eğitimi, demokrasi değerleri, vatanseverlik, diğerkâmlık, hakseverlik, vakarlı davranmak, dürüstlük, milli kültür ve tarihe saygılı olmak, gelenek-görenek, örf ve adetleri bilmek eğitim yolu ile kazandırılacak başlıca değerlerdir.

Türk milliyetçilerinin eğitim programlarının nasıl hazırlanması gerektiği yönündeki görüş ve önerileri, eserin temel konularından biridir. Buna göre Türk milliyetçileri eğitim programlarının ezber ağırlıklı olmasına karşı çıkmışlar, muhakeme yeteneğini geliştiren metotların kullanılması gerektiğini savunmuşlardır. Müfredatın sık sık değiştirilmesi ise bir başka eleştiri konusu olmuştur.

Eserden hareketle Türk milliyetçilerinin, coğrafya, tarih, felsefe, din kültürü, edebiyat gibi sosyal bilimler temelli alanlar hakkında tezler geliştirdikleri de anlaşılmaktadır. Bu çerçevede milliyetçiler, Türklerin yaşadığı coğrafya ve Türk tarihini önceleyen programların geliştirilmesini istemişlerdir. Ayrıca mesleki eğitim meselesi de Türk milliyetçilerinin üzerinde durdukları hususlar arasındadır. Öğretmenlerin yetiştirilmeleri ve sahip olmaları gereken nitelikler bu noktada başı çekmektedir. Buna göre Türk milliyetçileri, öğretmenlerin memleketin en zeki gençleri arasından seçilmesi gerektiğini savunmuşlar, öğretmenlerin Türk kültürüne vakıf, milli kültürü koruyup kollayan, imanlı, fedakâr, dünyayı tanıyan, hür ve demokrat kimlikli kimseler olmasını istemişlerdir.

Türk milliyetçilerinin eğitim ile ilgili endişeleri de eserin ele aldığı konulardan biri olmuştur. Çevre, basın ve yayın faktörleri etrafında ortaya çıkan gelişmeler Türk milliyetçilerinin konu ile ilgili endişelerinin merkezinde yer almaktadır. Türk milliyetçileri bu çerçevede, basın ve yayın organlarının milli eğitimin amaçlarına zarar verecek yayınlardan uzak durmalarını bir zaruret olarak görmüşlerdir. Ayrıca Türk milliyetçileri eğitimin sadece okul sınırları içinde gerçekleştirilmesini de bir sorun olarak görmüşler ve okul dışında da kapsamlı programlarla geniş bir alana yayılmasını gerektiğini savunmuşlardır.

Yazar, eserinin sonuç bölümünde ise Türk milliyetçilerinin eğitim anlayışları ile eğitimin sorunlarına karşı geliştirdikleri çözüm önerilerini gerçekçi bulduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte yazara göre Türk milliyetçilerinin görüş ve önerileri yeterince dikkate alınmamıştır. Bu sebeple Türkiye eğitim konusunda karşılaştığı sorunları çözememiş ve kaçınılmaz bir şekilde daha büyük sorunlarla karşı karşıya kalmıştır.

Değerlendirme

Sonuç olarak Milliyetçi Eğitim Düşüncesi (1923-2009) isimli çalışma, yakın dönem Türk tarihinin incelenmesi açısından önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Öncelikli olarak bu eser, okuyucuların Türk milliyetçisi kadrolara mensup yazar, düşünür ve siyasi kimlik sahibi kimseleri daha iyi tanımalarını sağlayacaktır. Bunun yanı sıra Türk milliyetçilerinin eğitim ile ilgili işaret ettikleri sorunlar, geliştirdikleri çözüm önerileri ve tezler, okuyucunun toplumsal hayata etki eden aktör ve kavramları anlamasını kolaylaştıracaktır. Akademik açıdan da eserin daha önce detaylı çalışılmamış bir alanı kapsadığını belirtmek gereklidir. Bu yönü ile eser, literatüre önemli bir katkı sunmuş, konu ile ilgili yeni çalışmalara da kapı aralamıştır.

Kaynakça

Yıldız, İ. (2019). *Milliyetçi Eğitim Düşüncesi (1923-2009) -Yaşasın Milliyetçi Eğitim Düşüncemiz*. Yüzde İki Yayınları. Ankara.